



PROPOSTA PEDAGÒGICA DEL DEPARTAMENT D'ARTS ESCÈNIQUES I DANSA

2n ESO PROJECTE INTERDISCIPLINARI D'ARTS ESCÈNIQUES

Les característiques de l'entorn social i cultural del centre són un element imprescindible que s'ha de tindre en compte a l'hora d'establir els nostres objectius, prioritats d'actuació i desenvolupar el nostre projecte educatiu. L'arrelament i l'obertura del centre a l'entorn, del qual formem part, resulta fonamental per a aconseguir un compromís efectiu de tots els sectors que conformen la comunitat educativa i la creació de xarxes de solidaritat i voluntariat. Tampoc hem d'oblidar que els centres educatius hem de facilitar el coneixement dels recursos, serveis i possibilitats del nostre entorn més immediat de manera que siguem centres d'ensenyament permanent a l'abast de la ciutadania compromesos amb la sostenibilitat i la participació responsable.

El present projecte està dirigit a un centre situat en un poble del cinturó de València. *Xirivella* és un municipi de la Comunitat Valenciana. Pertany a la província de València i se situa en l'àrea metropolitana de València, a la comarca de l'Horta Oest. Compta amb quasi 30.000 habitants. Xirivella es localitza sobre el fèrtil terreny de l'Horta de València, concretament en el terreny pla de la Plana de Quart, a l'oest de València. A l'oest discorre el barranc de Xiva i a l'est el nou llit del riu Túria. Aquest últim es va construir en el marc del Pla Sud arran de la riuada de 1957 i divideix a la població en dues parts: en el marge dret queden el nucli històric i els barris moderns, i en el marge esquerre el barri de la Llum.

Un 60% dels ocupats ho estan en el sector serveis, un 25,5% en la indústria, un 12,2% en la construcció i només un 2% en l'agricultura. Respecte a l'agricultura, hi ha 216 hectàrees cultivades de regadiu, entre les quals predominaven els cultius herbacis, les hortalisses i els cítrics.

Pel que fa a la indústria, el sòl delimitat era d'unes 88 ha, distribuïdes entre els tres polígons industrials del terme: el de la Verge de la Salut i la seua ampliació, el de Vara de Quart i el de Plaça d'Espanya, entre la V-30 i l'A-3, en l'extrem nord-oriental del municipi. Els principals sectors són la manufactura de productes metàl·lics, les indústries químiques, la construcció de maquinària, la indústria productora de minerals no metàl·lics i el paper.

Cal destacar la presència en el barri de la Llum des de 1993 del centre comercial Gran Túria, actualment amb poca activitat comercial.

El nucli històric de Xirivella es distribueix al llarg de l'eix que formen els actuals carrers de Sant Antoni i Joaquín Orero, conegut antigament com Cap de Baix. Al nord sobretot d'aquest eix se situa el traçat més antic, on se situen l'església parroquial de la Verge de la Salut i l'ermita del mateix nom.

A l'altre costat del nou llit del Túria es va desenvolupar a partir de la dècada de 1980 el barri de la Llum, confrontant amb l'homònim barri de València, i el desenvolupament del qual es va deure principalment a l'expansió urbana de la capital.

Xirivella celebra les seues festes patronals en honor de La nostra Senyora de la Salut i del Santíssim Crist de la Llum del huit al quinze de setembre. Són unes festes de caràcter religiós en les quals és característica la instal·lació d'una fira popular on participen les diferents associacions, centres culturals, etc. de la població.

Tradicionalment ha sigut una zona d'agricultura, però ara es dona pas al

desenvolupament industrial, amb indústries centrades en la confecció, tèxtil, ceràmica... i el sector serveis amb comerç i altres emplaçaments com l'oci.

Segons l'informe de context realitzat en nostre centre en el curs 2017-18 l'índex socioeconòmic i cultural del centre se situa en el nivell 3, estant el 54% del nostre alumnat en els nivells 3,4 i 5, i el 46% de l'alumnat en els nivells 1 i 2, per tant quasi la meitat del nostre alumnat té necessitats educatives i problemes per a accedir al nivell educatiu. La taxa d'absentisme del centre se situa entorn del 5%, sent similar en xics i xiques. La taxa d'alumnat immigrant se situa entorn del 10%. Respecte al nivell d'estudis en el nucli familiar, ens trobem amb un 11,3% de les famílies que no van completar l'educació bàsica, un 30,9% que tenen el graduat escolar, el 21% que van arribar a batxillerat, 11% van fer una formació professional i el 18,5% de les famílies tenen estudis superiors, un 7,3% no sap contestar a aquesta pregunta.

Aquest és una dada important, ja que la majoria de l'alumnat que ve al nostre centre, no té en la família un referent d'estudis superiors, sent en molts casos les primeres persones de les seues famílies que podrien accedir a la universitat.

A les famílies de Xirivella els va afectar en gran manera la crisi econòmica, la qual cosa s'ha vist reflectit en la problemàtica social que els comporta a una economia més ajustada amb dificultats per a atendre despeses extraordinàries d'activitats extraescolars o viatges, i fins i tot en alguns casos amb problemes per a compra de llibres i material escolar.

La localitat també acull a població immigrant i d'ètnia gitana. Hem d'atendre a tot l'alumnat i proporcionar-li recursos per a poder seguir les classes. La localitat de Xirivella compta amb sis centres de primària: CEIP Ramón y Cajal, CEIP Miguel de Cervantes, CEIP Rei en Jaume, CEIP Gregori Maïans, CEIP Vicent Tosca en el Barri de la Llum, el col·legi diocesà Verge dona la Salut; dos centre públics de secundària, IES Gonzalo Anaya, IES Ramon Muntaner, i una escola d'Adults, Enric Valor.

El nostre alumnat d'ESO i Batxillerat prové quasi íntegrament del municipi de Xirivella.

La majoria del nostre alumnat de secundària procedeix del CEIP Cervantes i CEIP Antonio Machado, ja que són els centres històricament adscrits, encara que també rebem alumnat d'altres centres. En batxillerat també rebem alumnat nou, del centre concertat Verge de la Salut, ja que aquest centre no disposa de batxillerat.

L'alumnat de cicles formatius prové principalment de Xirivella tant del nostre centre com de l'IES Gonzalo Anaya. També rebem alumnes de localitats limítrofes com Aldaia i Alaquàs, ja que en aquestes poblacions no hi ha oferta pública de cicles formatius de la família d'Administració d'Empresa. En aquests últims cursos també hem rebut en cicles formatius estudiants d'edats superiors a 25 anys que en molts casos tenien abandonat l'hàbit d'estudi. Això és pel fet que queden en atur i decideixen obtindre una titulació.

A conseqüència de l'entorn descrit, els alumnat que es matriculen en 2n d'ESO presenten gran disparitat quant a:

- Nivells de competència curricular: domini de les tècniques instrumentals.
- Actituds i hàbits d'estudi.
- Col·laboració de les famílies i estratègies educatives.
- Estratègies d'aprenentatge.
- Interés i motivació.

•**Habilitats socials i maneres de resoldre conflictes.**

Aquestes dades donen a entendre la riquesa cultural amb la qual comptem. Aquest fet proporciona una diversitat significativa, però alhora ens demanda una gran responsabilitat a l'hora d'aconseguir una adequada adaptació de l'alumnat.

Amb tot l'exposat, apostem per establir contactes i relacions amb les entitats més representatives i significatives del nostre entorn més immediat (associacions veïnals, comerços, empreses, biblioteques públiques, associacions culturals...) per a afavorir una bona relació. A més, hem de buscar sinergies amb els agents econòmics de l'entorn a fi de promoure nous acords de col·laboració i poder facilitar una bona inserció de l'alumnat que, com a resultat de l'educació rebuda, pot ser un agent de canvi que millori el nivell social, econòmic i cultural d'aquest entorn.

L'entorn social i cultural on estem situats repercuteix en el desenvolupament competencial de l'alumnat, per això es fa necessari que el centre participe, col·labore i s'implique amb les necessitats reals de la comunitat a través de metodologies actives i participatives.

2. CONCRECIÓ COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DEL CICLE

Competències específiques de la matèria Laboratori d'Arts Escèniques

Competència específica 1

Inventar propostes escèniques breus a partir d'estímul creatius diversos, aplicant i compartint idees personals, elements, regles i recursos dels diferents llenguatges artístics

Descripció de la competència

La invenció d'escenes, danses o accions breus diverses que reflecteixen la personalitat, l'experiència i les aspiracions de l'alumnat permet activar simultàniament la imaginació creativa i el pensament divergent i convergent per a desenvolupar la creativitat.

A mesura que es va familiaritzant amb el llenguatge, les regles i les eines de la dramàturgia o la dansa i comparteixen l'experiència creativa, poden integrar millor els aprenentatges i aplicar-los després en altres situacions creatives.

Aquesta competència d'inventar ha de ser entesa com a capacitadora de l'ús del pensament creatiu que demana utilitzar informació adquirida o nova, resoldre problemes, però també mètodes de treball efectius, connectar amb els aprenentatges d'altres assignatures, utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, desenvolupar la seua identitat personal, treballar de manera cooperativa, col·laborativa i respectuosa amb els altres i comunicar-se adequadament.

L'estímul creatiu cal entendre'l en sentit ampli. Tant pot ser un senyal extern o intern, visual, tàctil, sonor, gustatiu, olfatiu o tèrmic provinent dels sentits, capaç de provocar sensacions, com un artefacte elaborat provinent de qualsevol àmbit del coneixement (artístic, humanístic, lingüístic, científic o tecnològic). En aquest darrer cas, els estímuls de creació posats a disposició de l'alumnat es basen en temes adequats a l'edat, i tenen en compte les seues aspiracions artístiques, l'experiència prèvia i poden implicar un context sociocultural concret

Prendre'l com a punt de partida per a inventar permet utilitzar idees personals inspirades en l'estímul de la creació per a explorar diferents vies d'expressió, desenvolupar una determinada acció quotidiana o qualsevol tipus d'incitació a actuar amb el cos, la veu i el moviment, des d'allò més abstracte fins a allò més construït escènicament

El treball per a assolir la competència familiaritza l'alumnat amb el procés creatiu i amb l'ús i l'organització dels elements dels llenguatges artístics, dramàtic, les tècniques de representació, els estils de teatre, estructures de la dansa, la tècnica del moviment o la dramatúrgia

Compartir la seua experiència creativa suposa per a l'alumnat aprendre a fer un ús més conscient dels passos del procés creatiu, reflexionar sobre la seua experiència i parlar dels aspectes que tenen més sentit per a ells, així com identificar no només el que han après sinó també com ho han après

La competència d'inventar propostes escèniques breus pot implicar la realització de diverses tasques: improvisar, compondre, adaptar, per a més endavant, si escau, posar en escena i produir un espectacle.

En el cas de desenvolupar un producte final col·lectiu a partir del treball del Laboratori d'Arts Escèniques, la invenció comportarà la planificació d'una peça escènica i un compromís de seguir les convencions establides i de mantindre's atents els uns als altres, des de la igualtat i respecte a la diversitat, interaccionant i cooperant, ajustant les accions, en conseqüència, pel benefici del projecte final del grup.

A més, obri expectatives i planteja la utilització en el Laboratori d'Arts Escèniques de noves i diferents tecnologies i suports aplicats a la creativitat artística, com el disseny, l'audiovisual, l'animació, la fotografia o la imatge digital, i es vincula necessàriament a les altres disciplines artisticoexpressives, com ara la Literatura, la Música, les Arts Plàstiques, Visuals i Audiovisuals o l'Educació Física

En relació amb aquesta CE1, com passara amb la resta de competències específiques, cal aprofitar l'enfocament que fan les matèries lingüístiques del teatre com a gènere literari per a fer-ne connexions, considerant la combinació del programa curricular propi amb la introducció d'autors, textos teatrals i dramatúrgia

De la mateixa manera que es necessari connectar amb els sabers i competències treballats amb la matèria de Música, suport imprescindible de la dansa i element de l'espai sonor del teatre o les arts performatives.

Aquesta competència específica contribueix a l'assoliment fonamental de la competència clau en consciència i expressió culturals, en tant que suposa seleccionar i integrar amb creativitat diversos mitjans, suports i tècniques en creacions artístiques, valorant tant el procés com, si escau, el producte final.

A més, el fet de dur a terme un procés d'invenció que demana la presa de decisions, amb sentit crític i ètic, compartint reflexions sobre el procés realitzat i el resultat obtingut com una oportunitat per a aprendre, permet situar aquesta competència específica en relació amb la competència clau emprenedora.

La distribució en un grup de tasques i recursos forma part de les capacitats que requereixen la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre. Així com la integració i reelaboració de continguts digitals de manera individual o col·lectiva ho seran de la competència digital

Independentment que la competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber, està especialment vinculada a una competència específica d'invenció escènica, atesa l'especial relació del llenguatge dramàtic amb els usos de l'oralitat, l'escriptura de textos, la dimensió estètica del llenguatge i la cultura literària dramàtica i general que es pot activar en la consecució d'aquesta competència específica.

Competència específica 2

Interpretar obres o peces escèniques diverses de creació pròpia o aliena mitjanant els instruments del cos, la veu, el moviment, el temps i l'espai en l'expressió i comunicació d'idees, sentiments i emocions personals i col·lectives.

Descripció de la competència

La interpretació que fa l'alumnat d'escenes o danses breus implica l'expressió i comunicació d'idees, sentiments, emocions i impressions, tant pròpies com dels altres, utilitzant el llenguatge de la dramatúrgia, les tècniques de representació, els estils de teatre i els elements de la dramatúrgia i el llenguatge, les regles i les eines de la dansa.

La seua naturalesa mes abstracta i efímera, només es revela el seu significat a través de l'interpret. I és a través de la interpretació quan l'ús del cos, la veu, el moviment, el temps i l'espai esdevenen instruments expressius i comunicatius, com l'alumnat pot explorar els possibles significats d'una obra o peça escènica d'una manera més íntima i personal.

En treballar per a assolir la competència, l'alumnat fa servir les creacions pròpies i les dels companys per a ser interpretades, i els permet experimentar a partir de versos, poemes, monòlegs o diàlegs breus de la literatura. Com a resultat, enriqueixen el seu coneixement general de la cultura, del teatre, de la dansa i altres arts performatives, i es familiaritzen amb la diversitat de produccions artístiques del passat i del present, del seu entorn pròxim i d'altres llocs.

Els intèrprets són el vehicle necessari per a l'expressió escènica. En el cas del teatre, només a través de la interpretació, prenen forma paraules, personatges i històries. En el cas de la dansa i altres arts performatives, per la dramàtica o general, fragments textuais del repertori de teatre juvenil, obres de teatre breus d'aquest repertori i fragments d'altres obres. En el cas de la dansa, fan servir a banda de l'essencial tria de la peça o peces musicals, una varietat de suports per a la interpretació: jocs, accessoris senzills, elements de vestuari, percussió corporal i veu, objectes productors de so.

La diversitat de possibilitats a l'hora d'interpretar propicia la possibilitat de familiaritzar-se amb un repertori divers de fragments o obres breus que contenen elements mes o menys complexos dels elements i llenguatge de la dramatúrgia, les tècniques de representació, els estils de teatre i les estructures o els components necessaris per a la interpretació de les danses.

La connexió amb les matèries de Llengua i Literatura, que tracten el teatre com a gènere literari com a font d'introducció a textos teatrals per experimentar amb la seua interpretació, és evident; de la mateixa manera que en interpretar danses caldrà tindre en compte sabers i competències de la matèria de Música

El repertori s'amplia amb produccions escèniques que inclouen combinacions d'elements dels llenguatges que, amb l'ús més conscient per part de l'alumnat, esdevenen una tècnica d'actuació més precisa i eficaç

Una de les característiques importants d'aquesta competència rau en la vivència física i mental que implica la interpretació en l'assimilació del contingut, el caràcter expressiu i el llenguatge artístic específic que permet explorar diferents maneres d'expressar-se, explicar una història o representar la realitat, així com les actituds i estratègies per a transmetre'n el significat.

Interpretar consisteix també a adaptar aquests elements a la intenció del creador i si escau, més endavant, a la representació, posant en pràctica les convencions establides, ajustant el seu rendiment als altres en un treball d'escolta activa, col·laboració i respecte.

De la mateixa manera que en la competència d'invenció, s'anima l'alumnat a compartir la seua experiència d'interpretació, parlar de com han procedit, identificar no només el que han après, sinó també com ho ha après per a integrar millor els seus aprenentatges i aplicar-los a la interpretació d'altres peces breus.

La competència específica d'interpretar obres o peces escèniques diverses contribueix al perfil del final d'etapa pel fet d'ajudar a refermar els hàbits d'activitat corporal per a afavorir el benestar físic i mental i consolidar una maduresa personal i social amb el respecte, la responsabilitat, l'autonomia i la cooperació com a valors.

Competència específica 3

Posar en escena creacions artístiques col·lectives mitjançant l'ús dels diferents llenguatges artístics, cooperant en l'organització de la producció i valorant tant el procés com el resultat final.

Descripció de la competència

Per als i les estudiants del Laboratori d'Arts Escèniques, participar en la posada en escena d'una creació artística consisteix a participar en una dinàmica creativa en la qual de l'experimentació es passa a l'expressió concreta, de la invenció i la interpretació a la consecució d'un producte final en forma de presentació, representació o espectacle, que culmina un projecte artístic de caràcter escènic

Enfront de l'enfocament processual de les anteriors competències, aquesta pretén posar en relleu la consecució d'un producte cultural amb la millor qualitat possible en tant que pot arribar a exposar-se davant d'un públic

La posada en escena permet als i les estudiants experimentar el repte de posar en pràctica de manera conjunta tota l'experiència escènica treballada en assolir les altres competències, ja que tenen l'oportunitat de conjugar de manera col·lectiva tots els elements artístics seleccionats prèviament de creació, dramatúrgia o coreografia, amb la interpretació, al servei de l'expressió final de les idees, la visió pròpia del món, d'uns determinats valors o interessos.

En funció del missatge que volen comunicar, i inspirats tant per la seua realitat com per la imaginació, han de practicar durant el procés de posada en escena, que

inclou la planificació, una presa de decisions estètiques que reflectisquen la seua personalitat, experiències i referents culturals. Seleccionar elements dramàtics, expressius i plàstics específics de les arts escèniques i de les altres arts, integrant-los amb creativitat i de forma col·laborativa

La competència demana familiaritzar-se amb els principis subjacents a la creació dramàtica o coreogràfica i aprendre a utilitzar i planificar els elements del llenguatge del teatre, de la dansa, i altres enfocaments artístics contemporanis, les tècniques, eines i processos, tan comuns com diversos, per a posar-los al servei de creacions autèntiques, expressives i originals, entés en el sentit de demostrar un esforç d'implicació personal per part de l'alumnat per a anar mes enllà dels tòpics i estereotips.

respectius llenguatges simbòlics L'escenificació obri la possibilitat de plantejar i dissenyar l'espai escènic en els vessants plàstic, visual i sonor, i la interacció amb elements tecnològics multimèdia de les arts audiovisuals.

També permet abordar l'organització de les diferents fases d'una producció, la seqüenciació de l'escenificació, les àrees de treball, tècnica, estètica, creativa i de producció, el repartiment de tasques i l'assumpció de rols per al disseny d'un muntatge escènic Entre aquestes, valorar amb respecte les funcions de la direcció escènica

Finalment, als punts de vista principals de la posada en escena (dramatúrgia o coreografia, interpretació, producció i direcció escènica) cal afegir, si es considera, la recepció del públic

Culminar la posada en escena amb la representació davant del públic, entenent el grup com a primer públic, permet compartir les experiències d'invenió i actuació amb els altres, establir vincles amb els aprenentatges anteriors i confrontar les seues opcions artístiques

La competència de posar en escena projectes artístics contribueix al perfil del final d'etapa per ajudar l'alumnat a adaptar i organitzar els seus coneixements, destreses i actituds per a respondre amb creativitat i eficàcia a un exercici projectual de producció cultural o artística, valorant, si escau, el producte final.

Competència específica 4

Apreciar produccions escèniques en el seu context sociocultural a través de diferents canals, aprofitant la pròpia experiència i coneixements per a valorar-ne la diversitat de tradicions, gèneres i estils estètics

Descripció de la competència

L'apreciació per part de l'alumnat d'una obra dramàtica o coreogràfica implica estar atent a les seues reaccions emocionals o estètiques davant de la peça i la seua interpretació, utilitzar la informació, exercir el judici crític, adquirir mètodes de treball efectius, utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació

Contribueix a desenvolupar la identitat personal i a comunicar-se adequadament de forma oral i escrita, justificant i argumentant l'opinió a partir de les reaccions personals i criteris predeterminats, fent un us adequat del vocabulari específic de la matèria

El contacte amb un repertori divers d'obres escèniques o fragments, pròpies, dels seus companys, d'artistes de l'entorn, del patrimoni escènic valencià i d'altres llocs, adaptats a

les edats i característiques, permet que l'alumnat desenvolupi una consciència artística, afine la sensibilitat a les qualitats tècniques i estètiques de les obres i desenvolupi criteris d'apreciació personal que els ajuden a prendre decisions més acurades.

Aquests coneixements hauran de basar-se en una tria representativa de manifestacions escèniques adequada a l'edat, atenent el valor dels continguts, significats artístics i ètics. Una selecció respectuosa amb la diversitat de tradicions culturals que preste especial atenció a la contemporaneïtat.

Caldea vincular-se amb les matèries de Llengua i Literatura, que tracten el teatre com a gènere literari, per a incloure aquest enfocament en aquesta competència d'apreciació, de la mateixa manera que amb les matèries de Música i l'Educació Física pel que respecta a la dansa especialment.

Els i les estudiants han de mostrar respecte entre ells i per les produccions i obres durant un procés d'apreciació que facilita situar les obres en el seu context sociocultural i aprofitar l'experiència i coneixements per a valorar-les.

En el transcurs de les activitats d'observació, que demana una recepció activa per a elaborar l'apreciació d'una producció escènica, els i les estudiants del Laboratori d'Arts Escèniques han d'examinar, identificar elements del contingut i dels llenguatges dramàtic, de la dansa i d'altres arts, comparar-ne fragments i associar-los amb referents socioculturals. Aquests descobriments i observacions els permeten obrir més la ment a la diversitat cultural i entendre's millor a si mateixos, establint connexions entre el que han examinat i les sensacions o sentiments que els ha produït, alhora que exerceixen les seues facultats crítiques i estètiques.

La participació activa en la recepció de les arts escèniques a través de tots els canals i contextos possibles (assistència a representacions en viu, visites a teatres i trobades amb artistes, lectura de textos, mitjans audiovisuals, xarxes socials) serà una de les claus per a iniciar-se activament en l'alfabetització de cada llenguatge artístic.

En compartir l'experiència d'apreciació, informen del que han après sobre ells i sobre les obres. Poden identificar no només el que han après en l'experiència d'apreciació, sinó també com ho han après, manifestant-ne els aspectes afectius.

La matèria de treball del Laboratori d'Arts Escèniques que aporten el teatre, la dansa, les arts d'acció o performatives són les persones, les seues idees, emocions, sentiments i conflictes. Per tant, apreciar les arts escèniques és un vehicle per a la comprensió de les relacions humanes en tota la seua complexitat.

Connexions de les competències específiques entre si, amb les competències d'altres matèries

Relacions o connexions amb les altres CE de la matèria

En aquest apartat presentem les connexions més significatives entre les competències específiques (CE) de la matèria de Laboratori d'Arts Escèniques.

El procés d'ensenyament i aprenentatge d'aquesta matèria exigeix el desenvolupament i la integració de les diferents competències específiques de manera simultània.

De fet, la CE1 està vinculada estretament amb la CE2, ja que els processos d'inventar i interpretar estan íntimament relacionats en tant que la matèria parteix d'un enfocament experimental, i la interpretació, la improvisació i la creació en el Laboratori d'Arts Escèniques es poden produir simultàniament

La CE3 està directament connectada amb la CE4, en tant que l'apreciació d'obres i peces pot donar llum a la posada en escena.

3.2. Relacions o connexions amb les CE d'altres matèries de l'etapa

La matèria Laboratori d'Arts Escèniques permet establir connexions diferents amb altres matèries de l'etapa. Tenint en compte les competències específiques, els sabers i els criteris d'avaluació, s'enumeren i s'indiquen les connexions més rellevants.

Les matèries lingüístiques, especialment en el vessant creatiu del llenguatge, i les diferents literatures en tant que són un vehicle necessari de comunicació, estimulen per a la creació, comparteixen estructures narratives amb el teatre. Amb les llengües es generen espais de producció creativa contemporània, mitjançant la improvisació i experimentació a partir de la paraula unida al gest, des d'un enfocament que aborda amb obertura el terreny del que és efímer i imprevisible.

La metodologia en l'elaboració del projecte, comuna a totes àrees

La matèria de Tecnologia i Digitalització comparteix l'ús de recursos digitals per al registre, l'edició i la difusió de productes parcials o finals del Laboratori d'Arts Escèniques

Suposa una oportunitat per a establir connexions i treballar conjuntament amb la matèria de Música, ja que es comparteixen sabers destacats en relació sobretot amb la dansa, però també amb la utilització de la música com a estimul per a peces teatrals o creació d'espais sonors. A més, hi ha una clara intenció expressiva en la producció de propostes artístiques interdisciplinàries basades en l'ús de llenguatges plàstics, gràfics, musicals, escènics i audiovisuals. Finalment, prenen importància els sabers indicats referits a les avantguardes artístiques del segle XX i XXI i tot l'art contemporani.

Pel que fa als continguts, totes les àrees curriculars poden tindre cabuda en el Laboratori d'Arts Escèniques en tant que font d'informació i estímuls per a la creació

Per descomptat, la connexió amb la matèria d'Educació Física és evident ja que comparteix competències i sabers amb la part artísticoadressiva de la matèria, amb l'expressió corporal com a pilar dels processos de creació interdisciplinària

Finalment, no podem oblidar l'oportunitat que es planteja en relació amb la producció de projectes escènics interdisciplinaris que més endavant s'enriquiran amb matèries optatives com Creativitat Musical de 3r d'ESO, i Arts Escèniques i Expressió Artística de 4t d'ESO.

Relacions o connexions amb les competències clau

Connexions de les competències específiques de la matèria amb les competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'educació bàsica

El quadre adjunt anterior mostra l'existència d'una relació especialment significativa i rellevant entre les cinc competències específiques d'aquesta matèria i algunes competències clau incloses en el perfil d'eixida de l'alumnat en finalitzar l'educació bàsica

En tots els casos, aquesta relació opera en les dues direccions. D'una banda, l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques assenyalades contribueix a l'adquisició i el desenvolupament de les competències clau amb que apareixen estretament vinculades; d'altra banda, aquestes competències clau juguen un paper important en l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques assenyalades.

CE1. Respecte a la CCEC, en participar en un projecte de posada en escena, es posen en relleu les diferents eines i llenguatges artístics per a produir projectes artístics i culturals sostenibles, exemple de nous reptes personals.

Independentment que la CCL constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber, està especialment vinculada a una competència específica d'invenció, atesa l'especial relació del llenguatge dramàtic amb els usos de l'oralitat, l'escriptura de textos, la dimensió estètica del llenguatge i la cultura literària dramàtica i general que caldrà activar en la consecució d'aquesta competència específica. De la mateixa manera que el respecte a la diversitat lingüística es una capacitat pròpia de la competència clau CP.

La distribució en un grup de tasques, recursos i responsabilitats de manera equànime, segons els objectius inherents a una bona planificació d'un projecte, en aquest cas escènic, formen part de les capacitats que requereix la CPSAA.

Artí com la creació, integració i reelaboració de continguts digitals de manera individual o col·lectiva, aplicant mesures de seguretat i respectant drets d'autoria per a ampliar-ne els recursos i generar nou coneixement, ho seran de la CD.

CE2. Contribueix a la consecució de la CCEC, ja que permet descobrir l'autoexpressió com a experiència vital, a través de la interacció corporal, de les diferents eines i llenguatges artístics, enfrontant-se a situacions que fomenten el coneixement i l'acceptació pròpia i dels altres, apreciament els valors de l'empatia i la col·laboració.

L'expressió oral i les interaccions comunicatives formen part de la CCL, que en determinades manifestacions escèniques assumeixen un paper predominant.

La contribució d'una competència específica d'interpretació fomenta aquesta capacitat de mostrar sensibilitat envers les emocions i les experiències dels altres, i s'es conscient de la influència que exerceix el grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la intel·ligència Característiques pròpies de la CPSAA.

CE3. Respecte a la CCEC, en la posada en escena es dona importància a les diferents eines i llenguatges artístics per a produir projectes artístics i culturals sostenibles que son exemples de nous reptes personals i professionals vinculats amb la diversitat cultural i artística

La CPSAA fa referència a la mostra de sensibilitat envers les emocions i les experiències dels altres, i a ser conscient de la influència que exerceix el grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la intel·ligència La contribució d'una competència específica en que la col·laboració responsable i respectuosa es imprescindible fomenta aquesta capacitat.

A més, el fet de dur a terme un procés creatiu que pot culminar en un producte artístic implica prendre decisions, amb sentit crític i ètic, per a, en conseqüència, aplicar coneixements tècnics específics i estratègies àgils de planificació i gestió de projectes, reflexionant sobre el procés realitzat i el resultat obtingut com una oportunitat per a

aprendre. Això permet situar aquesta competència específica en relació amb la CE.

CE4. Aquesta competència específica d'apreciació contribueix a l'assoliment fonamental de la CCEC, en tant que suposa valorar les manifestacions artístiques com a vehicle d'expressió lliure, comunicació creativa d'idees i font de coneixement, creació i comprensió de la pròpia identitat personal i cultural en totes les societats d'un món divers.

No es aliena, però, a altres competències clau com la CCL, necessària per a argumentar, o una competència com la CPSAA, que implica reflexionar sobre un mateix i l'entorn per a autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant.

Atén la CC, pel que fa a la participació plena en la vida social i cívica, l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica o la reflexió sobre els problemes i desafiaments del nostre temps que s'hi poden donar.

Reptes com l'adquisició d'un compromís ciutadà en l'àmbit local i global davant de les situacions de desigualtat o exclusió es podran assolir millor amb la valoració de la diversitat personal i cultural que proporciona el coneixement de les arts escèniques a través de la participació activa en la seua recepció

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X	X		X	X			X
CE2	X	X			X			X
CE3					X		X	X
CE4	X				X	X		X

Competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic

- CCL. Competència en comunicació lingüística
- CP. Competència plurilingüe
- CMCT. Competència matemàtica, científica i tecnològica
- CD. Competència digital
- CPSAA. Competència personal, social i aprendre a aprendre
- CC. Competència ciutadana
- CE. Competència emprenedora
- CCEC. Competència en consciència i expressió cultural

CONCRECIÓ CURRICULAR DE LA MATÈRIA A 2n D'ESO (2h setmanals)

	Temporalització	Número de sessions	Sabers bàsics
1a AVALUACIÓ	15 setembre al 15 desembre	26	Bloc 1. Creació i Interpretació
2a AVALUACIÓ	16 desembre al 14 març	20	Bloc 2. Percepció i Anàlisi
3a AVALUACIÓ	15 de març al 19 de juny	22	Bloc 3. Posada en escena

--	--	--	--

SABERS BÀSICS

**COMPETÈNCIES
ESPECÍFIQUES**

CRITERIS D'AVUACIÓ

Bloc 1. Creació i interpretació. Estímul creatius - Formes tradicionals i contemporànies de presentació escènica Consciència de grup: sensibilitat i socialització Escolta activa i respecte Terminologia bàsica Creació de personatges Esquema dramàtic bàsic El cos: gestos i moviments. Salut i seguretat Tècniques d'escriptura Composició i estructura coreogràfica Cultura musical per a la dansa Entrenament corporal: consciència d'esquema corporal, mobilitat i actituds saludables. Preparació a la interpretació: joc simbòlic, improvisació, dramatització, dinàmiques creatives. Pautes d'atenció i percepció Solidaritat i respecte. Treball textual, musical i audiovisual. Gest i moviment. Moviments en l'espai individual i grupal. Veu expressiva. Control de les emocions i sentiments en l'expressió Bloc 2. Percepció i anàlisi. Arts escèniques: característiques bàsiques Origen, evolució i tendències contemporànies Patrimoni escènic valencià i d'altres	CE1 CE2 CE2 CE4	• Inventar propostes escèniques breus a partir d'estímul creatius diversos, aplicant i compartint idees personals, elements, regles i recursos dels diferents llenguatges artístics. Aplicar idees per a inventar propostes escèniques senzilles a partir d'estímul diversos, utilitzant pertinentment elements variats del teatre, la dansa i altres llenguatges artístics. • Participar en el disseny d'un projecte senzill de creació escènica mitjanant un treball col·laboratiu. • Compartir l'experiència creativa comentant elements rellevants amb respecte per les opinions dels altres. • Interpretar obres o peces escèniques diverses de creació pròpia o aliena mitjanant els instruments del cos, la veu, el moviment, el temps i l'espai en l'expressió i comunicació d'idees, sentiments i emocions personals i col·lectives. • Construir, de forma creativa, un personatge dramàtic des de l'expressió física del cos i la tècnica vocal, ajustant-se als trets expressius i comunicatius d'una obra o peça dramàtica Enllacar moviments expressius en seqüències amb coordinació i cooperació amb els altres. Fer un us correcte de
--	---	---

cultures del mon. Elements en la recepció: espais		continguts dramàtics i coreogràfics, elements de la tècnica i estils escènics Descriure l'experiència interpretativa compartint les opinions amb respecte pels altres. Posar en escena creacions artístiques col·lectives mitjanant l'us dels diferents llenguatges artístics, cooperant en
---	--	--

escènics Públic Valors i actituds. Dramatúrgia i personatges. Gest, text, veu, acció dramàtica Literatura dramàtica i altres textos. Coreografies. Cos, moviments. Acció dansada: elements expressius i simbòlics Elements visuals i sonors. Música per a les arts escèniques Elements d'altres llenguatges i practiques artístiques contemporànies Bloc 3. Posada en escena. Dramatúrgia, coreografia. Disseny d'un espectacle senzill. Espai visual. Espai sonor. Eines digitals multimèdia Implicació en projectes col·lectius. L'experiència davant del públic Valoració de processos i resultats	CE3	• l'organització de la producció i valorant tant el procés com el resultat final. Participar en diferents fases i rols d'una producció escènica senzilla, contribuint a aconseguir un procés creatiu organitzat, col·laboratiu i integrador. • Representar un projecte senzill respectant les convencions establides, les indicacions de la direcció escènica i la resta de participants. • Apreciar produccions escèniques en el seu context sociocultural a través de diferents canals, aprofitant l'experiència i els coneixements per a valorar-ne la diversitat de tradicions, gèneres i estils estètics Rebre propostes escèniques diverses, buscant informació complementària a la recepció artística i diferenciant els elements constitutius. .Comentar una obra escènica o un fragment emprant la terminologia adequada, descrivint significat, valors artístics i context, i valorant l'aportació al patrimoni cultural i la llibertat d'expressió
--	-------------------	---

		• Proposar una interpretació personal d'una peça escènica contrastant amb respecte els propis arguments amb els dels altres.
MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ		
NIVELL 2 (a nivell de grup classe: suports ordinari)	Adequació personalitzada de les programacions didàctiques al grup-classe: - Diferents activitats i estratègies d'avaluació (proves escrites, orals, rubriques, autoavaluació, coavaluació, treballs, exposicions...) - Activitats de reforç per al desenvolupament competencial i la prevenció de dificultats d'aprenentatge. - Activitats d'ampliació per al desenvolupament competencial. Adaptacions d'accés amb mitjans comuns: - Eliminació d'obstacles. - Disposició i organització de l'aula. - Condicions d'il·luminació i sonoritat. senyalització dels espais. Control d'assistència i prevenció d'absentisme. - Actuacions transversals que fomenten la igualtat, la convivència, la salut i el benestar (PAT). Estratègies inclusives: - Tertúlies dialògiques - Grups interactius. - Aprenentatge cooperatiu. - Aprenentatge basat en projectes (ABP). - Treball en parelles.	

AVALUACIÓ

Codi	Criteri	Competències clau associades
CE1	Expressar idees, emocions i situacions mitjançant cos, veu i moviment.	CCEC, CPSAA
CE2	Participar activament en activitats d'expressió, joc dramàtic i improvisació amb actitud positiva.	CPSAA, CE
CE3	Aplicar tècniques bàsiques d'interpretació i improvisació adaptant-se a consignes, rols i espais.	CCEC, CE
CE4	Col·laborar en processos de creació escènica col·lectiva respectant normes i aportacions del grup.	CC, CPSAA
CE5	Crear i representar produccions escèniques senzilles amb coherència i intencionalitat comunicativa.	CCEC, CPSAA, CC
CE6	Reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge identificant fortaleeses i aspectes de millora.	CPSAA, CCL

Criteri	Indicador / Descripció	Ponderació
CE1	Expressió corporal i vocal	25 %
CE2	Participació i implicació	15 %
CE3	Improvisació i interpretació	15 %
CE4	Treball cooperatiu i respecte al grup	15 %
CE5	Creació i representació escènica	20 %
CE6	Reflexió i autoavaluació	10 %

Situació d'Aprenentatge	Descripció	Competències	Criteris	Instruments	Evidències
SA1 – El cos parla	Jocs dramàtics per explorar expressió corporal i emocional	CCEC, CPSAA	CE1, CE2	Observació, rúbrica	Participació, exercicis expressius
SA2 – Improvisem històries	Improvisació a partir d'emocions, espais i personatges	CCEC, CE, CPSAA	CE2, CE3	Rúbrica	Escenes improvisades
SA3 – Creem una escena	Creació col·lectiva d'una d'un espectacle.	CCEC, CC, CPSAA	CE4, CE5	Rúbrica + producció escènica	Representació final, treball en grup
SA4 – Pensem el que fem	Reflexió individual i col·lectiva sobre el procés creatiu	CPSAA, CCL	CE6	Autoavaluació, coavaluació	Fulls d'autoavaluació, conversa guiada

La rúbrica d'avaluació trimestral del Laboratori d'Arts Escèniques permet valorar el grau de desenvolupament de les competències clau, especialment la competència en consciència i expressió culturals (CCEC) i la competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA), així com, de manera transversal, la competència ciutadana (CC), la competència emprenedora (CE) i la competència en comunicació lingüística (CCL), mitjançant activitats d'expressió, improvisació, creació escènica, treball cooperatiu i reflexió sobre el procés d'aprenentatge.

IES RAMON MUNTANER
Situacions d'aprenentatge i programació d'aula
2n ESO PROJECTE INTERDISCIPLINARI D'ARTS ESCÈNIQUES

CURS/GRUP: 2n d' ESO	MATÈRIA: Projecte Interdisciplinari d'Arts Escèniques	Hores setmanals: 2	
Llengua vehicular: valencià			Relació interdisciplinari de la matèria amb altres assignatures del centre.
CARACTERÍSTIQUES DEL GRUP Nº Alumnat: 20 REPETIDORS/ES: 0 NESE: 0 ACIS: 0 ALUMNAT NOU VINGUT: 0			Educació Física Música Valencià: Llengua i Literatura Castellà: Llengua i Literatura Valors Ètics Tecnologia i Digitalització
ORGANITZACIÓ			
RECURSOS i MATERIALS	ESPAIS		METODOLOGIA
-Alumnat del grup. -Pilotes de tenis -Corda per a botar. -Reproductor musical. -Material escenogràfic. -Reproductor musical.	Aula de Teatre Amparo Nevado de l'IES Ramon Muntaner de Xirivella		Treball coral en equip.

Sabers bàsics 1a Avaluació

BLOC 1. CREACIÓ I INTERPRETACIÓ

Estímul creatius.

Formes tradicionals i contemporànies de presentació escènica

Consciència de grup: sensibilitat i socialització

Escolta activa i respecte

- Terminologia bàsica

- Creació de personatges
- Esquema dramàtic bàsic

- El cos: gestos i moviments.
- Salut i seguretat
- Tècniques d'escriptura
- Composició i estructura coreogràfica

- Cultura musical per a la dansa
- Entrenament corporal: consciència d'esquema corporal, mobilitat i actituds saludables.
- Preparació a la interpretació: joc simbòlic, improvisació, dramatització, dinàmiques creatives.
- Pautes d'atenció i percepció Solidaritat i respecte.
- Treball textual, musical i audiovisual.

- Gest i moviment.
- Moviments en l'espai individual i grupal.
- Veu expressiva.
- Control de les emocions i sentiments en l'expressió

SEQÜENCIACIÓ 1a AVALUACIÓ

Sessió		Activitat
1		Presentació de la matèria i full de ruta.
2		Estímul creatius.
3		Formes tradicionals i contemporànies de presentació escènica
4		Consciència de grup: sensibilitat i socialització
5		Moviments en l'espai individual i grupal.
6		Escolta activa i respecte
7		Treball textual, musical i audiovisual.
8		Terminologia bàsica
9		Creació de personatges
10		Control de les emocions i sentiments en l'expressió
11		Esquema dramàtic bàsic
12		El cos: gestos i moviments.
13		Entrenament corporal: consciència d'esquema corporal, mobilitat i actituds saludables.
14		Salut i seguretat
15		Tècniques d'escriptura
16		Composició i estructura coreogràfica
17		Composició i estructura coreogràfica
18		Cultura musical per a la dansa
19		Gest i moviment.
20		Eixida al teatre.

21		Preparació a la interpretació: joc simbòlic, improvisació, dramatització, dinàmiques creatives.
22		Veu, cos i moviment I
23		Veu, cos i moviment II
24		<i>Viatge Teatre Musical Madrid</i>
25		<i>Viatge Teatre Musical Madrid</i>
26		<i>Avaluació a l'aula.</i>

Sabers bàsics 2a Avaluació

BLOC 2. PERCEPCIÓ I ANÀLISI

Arts escèniques: característiques bàsiques

Origen, evolució i tendències contemporànies

- Patrimoni escènic valencià i d'altres cultures del mon.
- Elements en la recepció: espais escènics
- Públic Valors i actituds.
- Dramatúrgia i personatges.
- Gest, text, veu, acció dramàtica
- Literatura dramàtica i altres textos.
Coreografies. Cos, moviments.
- Acció dansada: elements expressius i simbòlics
- Elements visuals i sonors.
- Música per a les arts escèniques
- Elements d'altres llenguatges i practiques artístiques contemporànies

SEQÜENCIACIÓ 2a AVALUACIÓ

Sessió		Activitat
1		Entrenament actoral 1a avaluació
2		Dramatúrgia, coreografia.
3		Disseny d'un espectacle senzill.
4		Proposta escènica muntatge del curs
5		Coreografies. Cos, moviments.

6		Acció dansada: elements expressius i simbòlics
7		Elements visuals i sonors.
8		Música per a les arts escèniques
9		Elements d'altres llenguatges i practiques artístiques contemporànies
10		Arts escèniques: característiques bàsiques
11		Origen, evolució i tendències contemporànies
12		Patrimoni escènic valencià i d'altres cultures del mon.
13		Elements en la recepció: espais escènics
14		Espai visual. Espai sonor.
15		Públic Valors i actituds.
16		Dramatúrgia i personatges.
17		Gest, text, veu, acció dramàtica
18		Dones, teatre i arts escèniques i visuals.
19		Espai visual. Espai sonor.
26		Avaluació a l'aula.
Sabers bàsics 3a Avaluació		
BLOC 3. POSADA EN ESCENA.		
• Dramatúrgia, coreografia.		
• Disseny d'un espectacle senzill.		
• Espai visual. Espai sonor.		
• Eines digitals multimèdia		
• Implicació en projectes col·lectius.		

- L'experiència davant del públic
- Valoració de processos i resultats

SEQÜENCIACIÓ 3a AVALUACIÓ

Sessió	Activitat
1	Assaig muntatge del curs
2	Assaig "muntatge "
3	Assaig "muntatge "
4	Assaig "muntatge "
5	Representació espectacle de 1r de Batxillerat.
6	Assaig "muntatge "
7	Assaig "muntatge "
8	Assaig "muntatge "
9	Assaig "muntatge "
10	Assaig "muntatge "
11	Assaig "muntatge "
12	Assaig "muntatge "
13	Assaig "muntatge "
14	Assaig "muntatge "
15	<i>Funcions "muntatge "</i>
16	<i>Funcions "muntatge "</i>
17	Valoració de processos i resultats.
18	Literatura dramàtica i altres textos.
19	Assistència a la funció de 4t de l'ESO.
20	Interacció en xarxes socials.
21	<i>Visualització funció "muntatge " en vídeo.</i>
22	Avaluació a l'aula.

